

ЖОВКІВСЬКИЙ МОНАСТІР РІЗДВА ХРИСТОВОГО

ЧСВВ 1682 єпископ Львівський Йосиф Шумлянський (1643–1708) передав під опіку ЧСВВ дерев'яну церкву Різдва Христового (поч. 17 ст.) у м. Жолкев (нині Жовква Львів. обл.). Першим ігуменом монастиря вважають митрополита Сучавського Досифея (Бариле; 1624–93). У 1691 церква згоріла. 1723–33 побудовано муров. храм з дзвіницею та монашим корпусом. Ігуменом став монах Адріян Руденський. 1753 власник міста Михайло Радзивілл ініціював процес надання монастирю статусу архімандрії, затв. 1754 на єпископ. трибуналі у Львові декретом єпископа Львівського, Галицького і Кам'янець-Подільського Льва Шептицького. 1780 архімандрит Йосафат Висоцький збудував пн. корпус монастиря, а його наступник, архімандрит Йосиф Дзьоковський, 1790 прибудував зх. корпус — т. зв. архімандричі палати. При обителі була зібрана велика бібліотека цінних книг, що, як і монастир, згоріла під час пожежі 1833. У 1836 архімандрит Орест Хомчинський закін. відбудову зруйнов. корпусів. Від 1855 монастирем керували ігумени. 21 серпня 1895 з ініціативи ігумена Кипріяна Козловського відкрито друкарню, що спочатку займала мале приміщення біля дзвіниці, а від 1914 — у новозбудов. 2-поверх. споруді (1939 у друкарні працювало бл. 35 ченців). Серед численних реліг. та ін. видань друкарні — популяр. реліг. ж. «Місіонар» та наук. «Записки Чина св. Василя

Великого». 1907–08 з ініціативи ігумена Лазаря Березовського здійснено реконструкцію монастир. корпусу з новою добудовою зх. частини. Буд. роботи виконували 1931–36, коли монастир був з'єднаний із друкарнею. Після 2-ї світової війни останнє богослужіння у церкві провели у день Благовіщення 1948, від 1952 храм перебував у віданні РПЦ. Відтоді монастир. корпуси почергово займали мед. училище, СЕС, стоматол. поліклініка та рос. школа (до 2006). 9 вересня 1990 відправили першу після повернення обителі ЧСВВ урочисту архієрей. Літургію, очолюв. владикою **С. Дмитерком**. Нині у монастирі служать 5 священників, 2 дияконів та 2 братів. Настоятель — ігумен Веніамін Чернега (від 2008). Унік. пам'яткою архітектури й мистецтва на тер. монастиря є храм Пресвятого Серця Христового у візант. стилі (кін. 19 ст. — 1907). Перші спроби розмалювати святиню зробив 1911 студент Краків. академії мистецтв **Ю. Буцманюк**, чий модерні розписи схвалили професійні митці і митрополит **Андрей Шептицький**. 1931–39 художник створив вітартну частину, баню й наву церкви; окрім біблій. персонажів, він розписав події нац.-істор. тематики, зокрема на склепінні пд. рамена трансепту під покровом Матері Божої зобразив митрополита Андрея Шептицького із владиками, обабіч них у дві композиц. групи — держ. діячів, праворуч — видат. особистостей ЗУНР, поряд уособлена історія УНР у постатях М. Грушевського, С. Петлюри та ін. А разом із цими реаліст. зображеннями — худож. символ укр. долі 1932–33: нещасна жінка навколішках із жертвою голодомору. Короткий час після 1691 у монастирі зберігалися мощі св. Івана Сучавського. 1784 у супроводі дарчої грамоти Йосифа II з підтвердженням автентичності з Риму до Жовкви були привезені мощі св. мученика Партенія, які й понині перебувають у монастир. храмі Пресвятого Серця Христового.

о. М.-В. Куян

Бібліографічний опис:

Жовківський монастир Різдва Христового ЧСВВ / о. М.-В. Куян // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-18184>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).